Л. М. Поліщук, О. В. Охримович

НАТО В КОНТЕКСТІ СТВОРЕННЯ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

Безпека, окрім їжі та сну, є одною з основних потреб у житті кожної людини. Глобальна система безпеки – це концепція, що стосується низки різноманітних явищ. Хоча всі небезпеки, по суті, спричинені людиною, вони можуть бути розділені на природні та техногенні, локальні та глобальні загрози. Ці небезпеки загрожують людям, світовій економіці та добробуту окремих держав [1,с.388].

Глобальні природні загрози - це загрози, спричинені вірусами, наприклад, пандемія грипу або ВІЛ / СНІД. Місцеві техногенні загрози, спричинені людиною: це війни, тероризм, забруднення довкілля викидами CO_2 в атмосферу та загрози, спричинені використанням Інтернету, атомні електростанції і т. п. До місцевих природних загроз належать урагани, лавини, повені, цунамі та землетруси та ін. Зміна клімату являє собою поєднання природних та техногенних загроз [1, с. 388]. Тому для подолання цієї проблеми глибокі мультидисциплінарні знання є надзвичайно необхідними [1,с.397].

Метою роботи є визначення ролі НАТО в реагуванні на зміни клімату на планеті і створенні глобальної системи безпеки.

Незважаючи на те, що наслідки зміни клімату ще не до кінця відомі, існує побоювання, що довкілля XXI століття спричинить більшу нестабільність та підвищений тиск зокрема на такі організації, як НАТО. [2,с.1]. В рамках цієї нової політичної та екологічної реальності Північноатлантичний альянс повинен розглянути, як адаптуватися до нових вимог навколишнього середовища, підготуватися до нових викликів у сфері безпеки, а також подолати непередбачені наслідки загроз, що виникають. Зважаючи на історію цієї організації, можна побачити, що масштабні інституційні зміни та трансформації в організації відбуваються лише тоді, коли НАТО стикається з драматичними подіями; в іншому випадку зміни досягаються поступово [2, с. 34].

Протягом останнього десятиліття НАТО визнавала прямий вплив клімату на безпеку. Однак участь Організації Північноатлантичного договору в безпеці клімату та навколишнього середовища є досить скромною з огляду на значну увагу, яку кліматичним змінам приділяють наукові журнали, інші міжнародні організації та

окремі країни-члени альянсу. Поки зусилля НАТО, в основному, спрямовані на підтримку базової обізнаності з проблемою, спонсує та приймає участь у заходах надання допомоги країнам-партнерам [2, с. 36]. Парламентська асамблея НАТО неодноразово закликала включити зміни клімату в політичний порядок денний.У 2015 році Комітет з питань науки і технологій Парламентської асамблеї НАТО оприлюднив звіт про наслідки і зміну кліматичних умов та стан безпеки [2, с. 36].

Програма «Наука заради миру та безпеки» SPS (Science for Peace and Security) сприяє діалогу та практичній співпраці між країнами-членами НАТО та країнами-партнерами на основі наукових досліджень, технологічних інновацій та обміну знаннями. Програма SPS пропонує фінансування, консультації експертів та підтримку індивідуальних заходів, пов'язаних з безпекою, що відповідають стратегічним цілям альянсу [3, с. 278 – 279]. НАТО використовує програму «Наука заради миру та безпеки», щоб зрозуміти екологічні аспекти оборонних питань та сприяти обговоренню серед вчених із питань клімату, починаючи з 1980-х. Останні ініціативи включають підтримку декількох семінарів та заходів з питань кліматичної безпеки та змін навколишнього середовища, а також проектів з оцінки вразливих регіонів та допомоги країнам-партнерам у підготовці до екологічних проблем. [2, с. 37]. НАТО займається оцінкою ризиків, щоб зрозуміти, чи має організація спроможність та процедури для управління цими ризиками, навіть коли ризики або наслідки потенційних чи наявних ризиків ще не зрозумілі. [2, с. 133]. Розробка стандартів, класифікацій та показників для оцінювання впливів, пов'язаних із кліматом, та конкретні стратегії дії для вирішення цього питання в контексті НАТО, можуть допомогти правильно зрозуміти та оцінити наявну інформацію. [2, с. 134]. НАТО повинна використовувати всі наявні засоби, щоб передбачити зміни у довкіллі та зменшити ймовірність несподіваних подій. Для цього добре підходять різноманітні програми, в тому числі і «Наука заради миру та безпеки», широкі стосунки з дослідницькими установами в усьому міжнародному співтоваристві [2, с. 134]. Незважаючи на те, що зміни клімату є, мабуть, одним з найбільш драматичних факторів, що впливають на безпеку, його вплив не можна відділити від інших факторів з якими він взаємодіє. Отримані результати свідчать про те, що зміни клімату можуть мати істотний вплив на безпеку. НАТО вже стежить за традиційними факторами, що призводять до конфлікту або загалом створюють проблеми безпеки. Таким чином, для кліматично орієнтованого підходу до безпеки, необхідно враховувати додатковий ризик зміни клімату [2, с. 151].

Отже, процес створення сценаріїв у НАТО, який визначає наслідки зміни клімату та визначає екологічні ситуації з чіткими ефектами на стан безпеки, краще слугуватиме меті оцінки ризику для безпеки.

Список використаних джерел

1. Detombe D. J. Global safety. Pesqui. Oper. [Online]. – 2010. – Vol. 30. – P. 387– 404 2. Lippert T. H. NATO, Climate Change, and International Security: A Risk Governance Approach. Author. – 2016. – 388 p. 3. Rühle M. NATO and Emerging Security Challenges: Beyond the Deterrence Paradigm. American Foreign Policy Interests 33 – 2011. – Vol. 6. – P. – 278 –279.